

۷ مارت ۱۳۲۹

نومرو ۵۷

آدرس :

İDJTIHAD
Constantinople

دوردنچی سنه

اجتهد

آدرس :

اجتهد اداره خانه سی

دارالعلمین قارشینده دائره

مخصوصه در .

سندک آتونه بدلی ۴۰ غروش، نسخہ سی
۵۰ پاره در .

پنجشنبه کونلری نشر ایدیلیر اقتصادى ، اجتماعى ، ادبى مجموعه

پك اويانيق پير اويقو

دوام وختام

۶ - اليوم برر منبع عطالت ومصدر بطالت اولان
تکايا وزوايا کاملاً الفا اولنه رق - ماوضع لهنه صرف
اولميوپ يالکيز اولاد وعيال مشايخه باد وهوا ماکل اتخاذا
اولنان - واردات ومخصصاتلری قطع ومعارف بودجه سته
علاوه اولنه جقدر .

مشايخ مياننده عالم وفاضل بولنش اولانلره بررخانه
وقيد حيات شرطيله فقط مکتابدن برنده معاملك ايتك
قيديله تخصیصات ویريله جکدر . دیگرلری یعنی جاهل
اولوبده سرمایه سی بآادن قالمه برقاچ میری کلمات وتعیرآادن
[هو ، ایوالله نه رنلر] دن عبارت اولان وشمدی به قدر
خالق فکرآ وعلماً اضرار ایدنلره هیچ برشی ویرلیره رك
چالیشوب قازانمغه مجبور طوتيله جقدر . بونلردن نفس
ايتك قاللاشلغيله اونه کینی بریکینی طولاندرانلر جزایه
چار بیلا جقدر .

۷ - حال حاضر مدرسه لری الفا ایدیلوب سلما نیه
مدرسه سی یرینه (قولله ژده فراس) تربینده غایت مکمل
بر (علوم ادبیه مدرسه سی) پایله جی کبی فاتح مدرسه سی
یرینه ایسه (نه قول بولی تفنیک) طرزنده دیگر بر (مدرسه
عالیه) وجوده کتیر یله جکدر .

علوم عالییه و آلییه بومکتبلرده و دارالفنونلرده تحصیل
اولوب صوفتالق مسلکی اعلا اولنه جق و مکتبلرده
صوفتالره شمیدی مدرسه لرده اولدینی کبی برر اوطه
وبرلیوب دنیانك هر طرفنده اولدینی کبی نظارت آلتنده
بولندیر یله جقدر . وکندیلرینه منتظم طعام ، البسه ،
خدمتچی ، قاریولا ، معاش ویر یله جکدر . صوفتالرجالیشیرکن
رقاص کبی آرتق ساللانهمایه جاقلر ، وهله کوی وقصبلرده
اولدینی کبی بهائم آسا معلمك اوکنده بویلی بویینه اوزانوب
درس دیکله میه جکدر .

بوسوزلری یازیورز . شوراسی ده اونوتلاسون که ملتك ده
خاندان اوزرنده بزحق مشروعی وارددر . بلکه بومقاله نك
تخریری اوحقك بوجه استعمالدر .

بز اسباب هزیمتمزی یالکیز عسکرده ، عسکرک ضبط
وربطنده آرامغه آلمشمنز . مادیاتدن ایلریسی پك کوره -
میورز . بوحال شایان تأسفر . ضعیف نقطه لر مزی هر
برده تحری ایتملی یز . دولتمزك قوی اولمسی ، ملتیزك زنده
وتوانا بولونمسی آرزو ایدیورز ، دکلی ؟ اوحالده نیچون
ملتك سرتاج ابتهاجی تشکیل ایدن مقام سلطنت و خلافتی
اوتوتیورز ؟ اصلاحات وتنظیمات اورادن باشلامق لازم
کلیر . آنجق اوراسی قوت بولور ایسه ملتده حق بقاسنی
استعمال ایدر . اوراسی عظمت وحشمت لایقه سنی اکتساب
ایدرسه ملتده تعالی ایدر . کمال جرأته تکرار ایدرم :
اصلاحات ، بزم مملکت مزده ، یوقاریدن باشلار واورادن
باشلامق ده معقول ، ده طبیعیدر . ملتك رآسی خاندان
عثماندر . انک زیاده نظر اهتمامزی جلب ایده جك اولان
مسئله ده ، لاشك ، اوآل نیجیه ، آنك بقاسنه ، موجودیتنه
حیثیتنه تعلقی اولان مسئله در . بوقانونك تنظیمی ملت ایچون
اولدینی کبی ، عینی خاندان ایچونده محض نعمتدر . اگر
دولت بایدار اولماز ایسه بو آنجق خاندانك بایدار اوله
مامسندن ایلری کله جکدر . آل عثمان محتاج تنسیقاتدر .
بویله اولمازسه ، ایلری ده ، مبارزه حیاطده ، عثمان غازینك
اولاد واعقابی پك مشکل بر موضعه بولی نه جقدر . بورالری
تشریح ايتك ایسته م . آتسی پك دلخراش اولور .

غاطه شاط ۱۳۲۸

مهول نوری

يغمبرك شفاعتدن بشقه كيمسه نك يارديم و شفاعتي ايسته ميه جكدر .

اوقويچيلر ، اوفوروچيلر ، ايستمه باغچيلر و الخ .. كاملاً تنكيل ايديلوب ايستمه به دوچار اولانلر بهمه حال سولفاتو ايچمكه مجبور طوتيله جقاردر .

دين ، مذهب ، عقل ، منطق ، طبابت ، مدنيت ، انسانيت و بونلردن عبارت اولان اسلاميت ايچون شين اولان - يمش چارشوسي ميدانلغنده كي - اومعهود پيس ، مردار ، مستكره رسمي وعلني باشه اوقويچيلر اورادن دفع ايديله جكدر .

يكي جامع شريف جوارنده برطاقم مطبوع و ساخته و شريعت مطهره مزايچون برحقارت محض اولان اويتمز توكنمز بيچاق كسمز ، قورشون دلز ، بيك درده دوا نسخهلر ك فروختي منع ايديلوب بونلر ك يرينه افراد عسكريه و عوام خلقه اونسخهلردن ده مفيد و ده حفظ ايديجي رساله لر هر جمعه كونلري حكومت طرفندن و تأسيس ايديله جك « تنوير افكار ملت » جمعيتلري طرفندن مجاناً توزيع ايديله جكدر . اشبو رساله لر صورت مخصوصه ده هر كك آكلايه جنني برملرز و بيانده اوله جقدر .

۹ - بلديه لر اكل و شرابه متعلق مواده و بلده نك صحتنده نظافت و طهارتنه صوك درجه دقت ايدوب اهالي به دخي اوكره نه جك و مقررات نافعه سني طوعاً و كرهاً اهالي به قبول واجرا اينديره جكدر . آرتق فعاليته كلش اولاد اهالي ايچون بي قائده ايسه ده محضا در خاطر اينديرمك ايچون « قوشو كوز ، عجله ايديكز ، طورمايكز » كي لوحه لري شورايه بورايه تعليق ايدم جكدر .

۱۰ - حريت و ائتلاف و اتحاد و ترقى و سائر موجود جمعيتلر بعدما حكومت ايشيله اوغراشميوب بونلري اهل اولانلره ترك ايدرك كنديلري دونانما ، مدافعه مليه ، معارف عموميه ، حفظ صحت عموميه كي مسائل ايله اشتغال و مسلك سياسيلارينك تطبيقني مجلسده كي فرقه لرينه ترك

صاريفي صارمق وجهه كيمك يالكنز علماي كرامه تخصيص ايديلوب مكاتب عاليه دينيه دن شهادتنامه سزا اولانلر و تفسير و حديث شريف ايله سائر علوم دينيه دن بي نصيب بولونانلر سالف العرض كسوة علميه به بورونه ميه جكدر . بوصورته صاريفي وجهه برعلامت فضل و عرفان عد اولنه رق اربابنه ، قره غوللر طرفندن رسم تعظيم اجرا اولنه جقدر . افراد عسكريه دخي بو محترم فضلايه سلام و برمه دن كچه ميه جكدر .

مكتب معلملري آنجق بوكجي عالم حقيقي افنديلردن بري اولديني حالده صاريفلي بولنه بيله جكدر . اهالينك زي علمايي تقليد باشلرينه طولادقلري صاريفي طرزنده كي باچارلار ، كيرلي و مستكره زلر كاملاً بوليس مهر فته منع ايديله جكدر . مكاتب اعداديه و ده يوقاري مكاتب ماذونلري آرزو ايندكاري تقديرده صقال صاليوره بيله جكدر و افراد ناسدن صاليورنلر درجه درجه رسمه تابع اوله جقاردر .

۸ - اوليايه نذرلر منع ايديلوب بوكجي تبرعات دونما و مدافعه مليه جمعيتلري قاصالرينه كيرم جك . زيرا اوليانك بوكجي نذرله احتياجي يوقدر ، عدالله مرزوقدرلر و اولنر خوف و حزنندن بريدرلر . شرع شريفك صدقه و يرلسنه جواز كوسترديك ييجاركان و معلولين ايسه تأسيس ايديله جك دارالعجزه لرده ينه كنديلرينك يابه بيله جكلري ايشلر كور . دورولك شرطيله اتفاق واسكان ايديله جكدر . بوصورته اورتالق ذلت سوال و مسكنتدن تماماً تطهير ايديلوب مسلمانلره عزت نفسك نه اولديني اوكره ديله جكدر . بوصورته « العزت لله و لرسوله و المؤمنين » حكم شريفني تجلي ايدم جكدر . هر كس مكافات سعي و ورزشني آلاچاق ايزباندود كي حريفلر شونك بونك كيسه سنده باد هوا كچينه ميه جكدر .

يا بيله جق بوتون خيرات و حسنات واجب الوجود حضرتلري ناهنه ياپيلوب شونا بونا عطف ايدلميه جكدر . هر كس مطالب معنويه سني اللهنه عرض ايدم جك و حضرت

ایده جکارد. بوضوح نظر تله جاهل حیتیلردن زیاده عالم وواقف و طبرور لر که جکدر .

۱۱ — اهلینک احکام شرع شریفه مغایر بعض معتقداتی تصحیح اولنوب ، مثلاً [القناعة کثر لایفی] حدیث شریفندن مقصد صوفتالک و جاهل مشایخک اوکر ندکاری : [جانم دنیا فانی دگلی یا ؟ آزه قناعت ایدوب جمع مال ایتمک . آخرنده او آلتونلر هب دریلر یکهز یابیشه جکدر !] کی یاولر و مسخره لقلر اولیوب انسان مسعود و بختیار اولق ایچون چوق چالشمق و ناموسکارانه قرائنق و فقط احتیاجاتی تقلیل ایدوب اسراف و سفاهندن صاقینمق و مکافات سی و عملی اوله رق قازاندینی و تصرف ایدوب بریکدیردیکی باره لردن عندالحاجه منافع عمومی و وطن ایچون صرف ایتک دیمکدر . و قناعتدن طلب اولنان نتیجه دخی بودر . دیمک اولدینی آکلاتیه جق و دیگر خصوصات و اوامر دخی بویولده تفسیر و تبلیغ ایدیلوب مشایخ و تکایانک و یا صوفتالک ، عوام ناسی اضلاله مساعدده ایدلمه چکی مخصوص الخصوص قره جاهل شیخارک «الفقر فخری» حدیث عالیه سی یا کلش تفسیر ایدرک خلایق سی و عملدن و فترک یعنی آنلرک تعبیر نیجه ذو کورتک خصمی اولان نظافتدن منع ایتدکاری ایچون «کادالفقر» حدیث شریفی تورکجه ترجمه سیله برابرلوحه حالنده بویونلرینه آصیله رق بووجهله فقر و ضرورتک عندالله نه قدر منفور بروضیت اولدینی خلقه اعلان ایدیه جکدر .

۱۲ — دیگر دوائر و نظارتلرده اولدینی کی دائرة معالی مشیخته دخی تصفییه و تنسیقات کامله اجرا و هله دعاوی شرعیه عمری برسرعت و قطعیت و عدالتله رؤیت اولنه جکدر .

علمای رسومک کمال جهلندن و تاجدارانک تمامی استبدادندن طولای عصرلردن بری مسدود قالدینی ادعا ایدیلن باب اجتهاد یکیدن آجیلاجاق یکی تفسیرلر و یکی اجتهادلر میدان قونولاجانی کی قرآن عظیم الشان ایله برابر احادیث شریفه نك صحیحلری تورکجه ترجمه ایدیه جک

۱۳ — اردو و دونامیه اطاعت ، انضباط ، معلومات کیره جک و حریه نظارتی مثلاً ، بالکنز رسم تعظیم ایچون سنده برقاچ دفعه — مناقصه اعلانلری و بریر کی — بیاننامه نشر ایدوب کولونج اولمایا جکدر . حریه نظارتی آرتق قانع اولاجا قدرکه بوتون اردو اموری بالکنز اسم و بریر مکله دکل اولا اوکر تمکله و صکره و بریر کی اوامری تعقیب و اجرا ایتدیر مکله قابل اوله بیله جکدر . ضابطان دخی طارغیلر کی بریرنه سلام و بریرمه رک اخوت حقیقه عسکریه بی ارایه ایدیه جک صورنده کر چکدن محبانه سلاملاشا جاقلر و ارکان امرا و ضابطانی اوساخته عظمتلری ترک ایدوب شور رسم تمنا خصوصنده هر کسه نمونه امثال اولاجاق و بویایده اسطار ایتدکاری مذکره مؤداسنه اول باول کلندباری اطاعت ایدیه جکدر .

اردوده هرشیدن اول تمیزلکه اعتنا و بوده برچوقلری طرفندن غایت عادی کوریلوب فقط بوپوک براهیتی اولان تراش اولق و صاچارینی طارماقندن ایتدار ایدیه جکدر . اردوده ارکان امرا ، ضابطان ، افراد هرکون مستظماً تراش اولمه مجبور طوتیه جکدر .

۱۴ — مذاهب مختلفه نك سوز صاحبلری عقد ایدیه

جککری صمیمی بر اجتماعه توحید فکر و مقصد ایدرک یکیدن بالا جهاد تمامیه یکی بر مذهب قبول ایدیه جک و اشبو مذهب عموم ممالک عثمانیه و اسلامیه ، خلیفه اسلام حضرت تلیسناک امر شریفلیله ، تعیم و اعلان ایدیلوب بعدما مسلملر آره سنده کی مذهب شقاقی رقع ایدیه لک معنای معقولیه غایه عمومی اولان اتحاد اسلام قضیه سنک حصولی تسریع ایدلش اوله جقدر . اشبو مذهب ک حاوی اوله جفی احکام جدیده مسلملرک اقتصاداً و اجتماعاً ترقیلرینی کافل اوله جقدر .

۱۵ — شمعی به قادیار مفقود اولان بر عثمانی لغات کتابی مملکتک لسانین وادیلرندن متشکل بر هیئت عالمه و فاضله طرفندن تألیف ایدیه جک و فقط بو گونه قدر تورکارک عادتاً شعاری اولان « یواش یواش » تعیری لسان لیتندن — قطعاً اخراج ایدیه جکدر . لسان عثمانی لسانی اوله رق محافظه ایدیلوب تورانه لساناً عودتدن صرف نظر ایدیه جکدر . عثمانی لسان کننینه مخصوص لغات کتابنه مالک اولدینی کی ینه کننینه مخصوص بر صرف و نحوی اوله جقدر . عثمانیجه او کر نمک ایچون هیچ کیمسه عثمانیجه نیک احتیاجندن فضله عربی و فارسی تحصیلنه مجبور اولیوب اکر بو لسانلری تحصیله هوس ایدنلر بولنه جق ایسه بو آرزولری محضاً او ایکی لسانده تدقیقات و تبعاعده بولنق ایچون اوله جقدر . عثمانی دیلنده مستعمل نه قدر کلملر ، ترکیبلر ، قاعدهلر وارسه هانکی لساندن آلتیش اولورسه اولسون عثمانیجه به مال ایدیه جکدر . مثلاً « تمتع » کلمه سی عثمانی تلفظ و هجایی موجبنجه « تممتو » یازیله بیسه جک و اطفال صغیره مکاتب ابتدائیه ده لسانلرینی سربعاً او کر نمک ایچون بو صورته بویوک بر سهولته مظهر ایدلش اوله جقدردر .

۱۶ — عثمانی لر حکومتدن هیچ برشی بکلمیه جکدر ، یوللرینی ، کوپرلرینی ، لیمالرینی ، شمند و فرلرینی ، قنالرینی ، واپورلرینی ، فابریکلرینی کنندی تشبث و فعتالیتلری ایله وجوده کتیره جکدردر .

۱۷ — رمضان آیلرنده و دیگر مبارک کونلرده

جامعلرده و اعظلم طرفندن خلقه ویریلن وعظ و نصیحتلرده و اعظلم مجبوراً اعتیاد ایتدکری وجهله بعدما خلقک لساننده سویلیه جکدر ؛ یعنی ، جاهل و فاسد الاخلاق اولان انسانلر مطلقاً کنندی لسانلرندن آکلامق شانلرندن اولدینی و بوده الیوم الک زیاده سوکوب ضایان جراندایله بیک درلوبالدیزی مفسد اخلاق اسامی ، مستکرها ایله میدان انتشاره قونیلن کتابلرک سورومندن آکلاشلدینی چهنله آنلر ایچون ، عقله ایلک کلن اصول خطابت بو ایسه ده « فور » طونه لک هواپی تصحیح ایتدیکی ، ادعای کبی بو محاربه و فلاکت فورطنه سی » تورکلرک اخلاقی تصحیح ایدیه جکندن بالاده بیانی سبق ایتدیکی وجهله و اعظ افندیلر خلقک بو کونکی لساننده سویلیه جکی و بلکه یکی اکساب ایتدکری اخلاق فاضله به چسبان نزه بر لسان ایله اداره کلام ایدوب خاکی دینکارینه کوره صاغ طرفلرنده ایرماقلری جوشان و اشجار و نباتاتی فروزان و درونلرنده هرکسه دیلده کی قدر ویریه جک اولان خور و غلمان ایله مزین و شمشعه فشان حدایق خانه ویا صول طرفلرنده مدھش آلاو و دو مانلریله توتن و سامعه جاک ایکتیلریله قاینبان جهنم قازانلرینه . آتما یا جقلری کی وقتلرینی دخی کییک ویا کورکچین حکایه لریله و یا خود کنندیلرینک دخی آکلامدقلری بر طاقم درین مباحثه امامه و امرار ایتیه جکدر و بلکه خلقه آداب و ارکان فرائض و سندنن صکره و ظہر و رلکدن ، فضائل سی و عملدن ، تصرفدن ، ناموسکارانه قرائندن ، حسن اخلاقدن ، یکدیگره اخوت و محبتدن ، اتحاد اسلامک اهمیتندن و بخصوص الخصوص اعداد قوتدن بحث ایدیه جکدردر .

۱۸ — سنه لردنبری تعدیل و اصلاحی آرزو و دفعه لرله اعلان ایدوبده کیمسه نک قولاغنه ایصال ایدیه مدیککنز او معهود « اصلاح قوانین » قضیه سی تام احتیاج زمانه کوره تعدیل و اصلاح اولوب اراضی و اوقاف قانوناری جمله سنه تقدیم و بومیانده امدادی زائد کوردیکم بر جوق ایولکلر دخی استحصال و تأمین ایدیه جکدر .

مشتا قنر

مثال امل